SOUDNÍ DVŮR
EVROPSKÉ UNIE

Rozsudek Soudního dvora
ve věci C-698/23 P | EIOÚ v. Parlament a Rada

Tisková zpráva č. 165/26

V Lucemburku dne 17. listopadu 2026

Zpracování osobních údajů Europolem: Soudní dvůr potvrdil nepřípustnost žaloby evropského inspektora ochrany údajů (EIOÚ) proti změně nařízení o Europolu

Přechodná ustanovení tohoto nařízení, jejichž zrušení EIOÚ požadoval, nemění jeho úkoly ani pravomoci, a tudíž se bezprostředně nedotýkají jeho právního postavení

Evropský inspektor pro ochranu údajů (CEPD) poté, co zjistil, že Agentura Evropské unie pro spolupráci v oblasti prosazování práva (Europol) uchovávala osobní údaje, aniž provedla jejich kategorizaci v souladu s právem Unie, přijal rozhodnutí, jímž nařídil Europolu, aby tuto kategorizaci provedl ve stanovených lhůtách, nebo v opačném případě dotčené údaje vymazal. O několik měsíců později přijal unijní normotvůrce přechodná ustanovení, která za určitých podmínek umožňují další zpracování údajů v držení Europolu.

Vzhledem k tomu, že EIOÚ měl za to, že tato ustanovení narušují jeho nezávislost jakožto dozorčího orgánu a zbavují jeho rozhodnutí účinků, navrhl zrušení uvedených ustanovení u Tribunálu Evropské unie. Ten však jeho žalobu odmítl jako nepřípustnou.

Soudní dvůr ve svém dnešním rozsudku potvrdil nepřípustnost žaloby: EIOÚ musí na rozdíl od orgánů Unie prokázat svou aktivní legitimaci. Musí zejména prokázat, že se ho napadená ustanovení bezprostředně a osobně dotýkají. Soudní dvůr však konstatoval, že tato ustanovení nemají žádný vliv na povahu a rozsah úkolů svěřených EIOÚ, jelikož nezměnila jeho práva, povinnosti ani pravomoci. Nezměnila ani záruky nezávislosti EIOÚ, ani nezrušila rozhodnutí, které přijal vůči Europolu. Napadená ustanovení se tedy bezprostředně nedotýkají právního postavení EIOÚ. Tribunál tak právem rozhodl, že žaloba EIOÚ je nepřípustná.

V návaznosti na vyšetřování přijal dne 3. ledna 2022 evropský inspektor ochrany údajů (EIOÚ), který je odpovědný za dohled na dodržování pravidel týkajících se ochrany údajů orgány a institucemi Unie, rozhodnutí vůči Agentuře Evropské unie pro spolupráci v oblasti prosazování práva (Europol).

Toto rozhodnutí se týkalo uchovávání osobních údajů, které Europol získal při své činnosti. Nařízení, které tehdy upravovalo činnosti Europolu[1], jej totiž opravňovalo shromažďovat a analyzovat takové údaje, avšak musel dodržovat určitá pravidla, zejména pokud jde o kategorizaci subjektů údajů a osobních údajů týkajících se těchto subjektů.

EIOÚ přitom konstatoval, že Europol průběžně uchovává soubory osobních údajů bez určení toho, zda subjekty údajů spadají do kategorií stanovených tímto nařízením. Podle EIOÚ je tato praxe v rozporu s pravidly týkajícími se minimalizace údajů a omezení doby jejich uchovávání. Nařídil tedy Europolu, aby provedl tuto kategorizaci ve lhůtě šesti měsíců pro nově obdržené údaje a ve lhůtě dvanácti měsíců pro údaje, které již měl v držení. Po uplynutí těchto lhůt měl Europol údaje vymazat.

Dne 8. června 2022 provedl Evropský parlament a Rada Evropské unie změny v nařízení o Europolu[2]. Mimo jiné zavedly přechodná ustanovení[3] která Europolu za určitých podmínek umožňují nadále zpracovávat údaje, které již byly získány při probíhajícím trestním vyšetřováním.

Vzhledem k tomu, že EIOÚ měl za to, že tato přechodná ustanovení představují retroaktivní legalizaci postupů uchovávání

údajů, které kritizoval, a *de facto* zrušila jeho rozhodnutí z ledna 2022, obrátil se na Tribunál Evropské unie s žalobou na jejich neplatnost. Podle jeho názoru zásah unijního normotvůrce narušoval jeho nezávislost jakožto dozorčího orgánu.

Tribunál usnesením ze dne 6. září 2023[4] žalobu odmítl jako nepřípustnou. Měl za to, že EIOÚ není aktivně legitimován k podání žaloby proti sporným přechodným ustanovením.

EIOÚ poté podal kasační opravný prostředek k Soudnímu dvoru, v němž se domáhal zrušení tohoto usnesení a zrušení dotčených ustanovení.

Soudní dvůr ve svém rozsudku **tento kasační opravný prostředek zamítl jako neopodstatněný** a potvrdil nepřípustnost žaloby podané EIOÚ k Tribunálu.

Soudní dvůr připomněl, že i když je EIOÚ nezávislým dozorčím orgánem, **nepředstavuje orgán Unie ve smyslu Smluv**[5]. Na rozdíl zejména od Parlamentu, Rady nebo Evropské komise Smlouvy neopravňují EIOÚ podat žalobu na neplatnost aktu Unie, aniž by musel prokazovat svou aktivní legitimaci.

Takové právo EIOÚ podat žalobu nevyplývá ani ze zásady institucionální rovnováhy[6], jejímž cílem je zajistit dodržování systému dělby pravomocí mezi orgány Unie. Tato zásada se totiž nepoužije na jiné instituce a subjekty Unie než její orgány.

EIOÚ má však postavení **právnické osoby**. Může se tedy domáhat zrušení aktu Unie za podmínek stanovených Smlouvami pro žaloby na neplatnost podané právnickými osobami[7]. Za tímto účelem musí zejména prokázat, že se ho napadený akt bezprostředně a osobně dotýká. Podmínka bezprostředního dotčení zejména předpokládá, že tento akt vyvolává bezprostřední právní účinky na jeho právní postavení.

Soudní dvůr přitom konstatoval, že sporná přechodná ustanovení změnila pravidla použitelná na zpracování údajů v držení Europolu. Naproti tomu neměla žádný vliv na povahu a rozsah úkolů svěřených EIOÚ, jelikož nezměnila jeho práva, povinnosti nebo pravomoci. Uvedená ustanovení nezměnila ani záruky nezávislosti EIOÚ, ani nezrušila jeho rozhodnutí ze dne 3. ledna 2022. Soudní dvůr kromě toho uvedl, že z postupu, který vedl k přijetí sporných přechodných ustanovení, nevyplynuly skutečnosti, které by mohly ovlivnit nezávislý výkon pravomocí EIOÚ.

Za těchto podmínek Soudní dvůr potvrdil posouzení Tribunálu, podle něhož se sporná přechodná ustanovení bezprostředně nedotýkají právního postavení EIOÚ. **Tribunál se tedy nedopustil nesprávného právního posouzení, když rozhodl, že jeho žaloba je nepřípustná.**

UPOZORNĚNÍ: Proti rozsudku či usnesení Tribunálu lze podat k Soudnímu dvoru kasační opravný prostředek, který je omezen na právní otázky. Kasační opravný prostředek zásadně nemá odkladný účinek. Je-li kasační opravný prostředek přípustný a opodstatněný, Soudní dvůr rozhodnutí Tribunálu zruší. Pokud to soudní řízení dovoluje, může Soudní dvůr ve věci vydat sám konečné rozhodnutí. V opačném případě vrátí věc zpět k rozhodnutí Tribunálu, který je vázán rozhodnutím vydaným Soudním dvorem v rámci kasačního opravného prostředku.

Neoficiální dokument pro potřeby sdělovacích prostředků, který nezavazuje Soudní dvůr. Popis skutkového stavu a právního rámce se vztahuje k rozhodné době a vychází ze spisu v dané věci.

Úplné znění rozsudku, a případně jeho shrnutí jsou zveřejněny na internetové stránce CURIA v den vyhlášení.

Kontaktní osoba pro tisk: Traian Moga ✆ (+352) 4303 3732

Obrazový záznam z vyhlášení rozsudku je dostupný na Curia Web TV a na European Broadcasting Service ✆ (+32) 2 2964106.

Zůstaňte ve spojení!

[1] Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/794 ze dne 11. května 2016 o Agentuře Evropské unie pro spolupráci v oblasti prosazování práva (Europol).

[2] Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2022/991 ze dne 8. června 2022, kterým se mění nařízení (EU) 2016/794, pokud jde o spolupráci Europolu se soukromými subjekty, zpracování osobních údajů Europolem pro usnadnění trestního vyšetřování a úlohu Europolu v oblasti výzkumu a inovací.

[3] Články 74a a 74b nařízení 2016/794, ve znění nařízení 2022/991.

[4] Věc EIOÚ v. Parlament a Rada, T-578/22 (viz rovněž tisková zpráva č. 134/23).

[5] Článek 13 odst. 1 SEU. Soudní dvůr rovněž poukázal na to, že při přijímání Lisabonské smlouvy se členské státy záměrně rozhodly nezahrnout všechny instituce nebo jiné subjekty Unie, jako je EIOÚ, mezi subjekty, které mohou podat žalobu na neplatnost aktu Unie, aniž by musely prokazovat svou aktivní legitimaci.

[6] Jak ji vyložil Soudní dvůr ve svém rozsudku ze dne 22. května 1990, Parlament v. Rada, C-70/88.

[7] V souladu s čl. 263 čtvrtým odstavcem SFEU.